

Asiakastietolakipaketin toimeenpanon tilannekatsaus

Toimittajayhteistyökokous 07.04.2022

Kela, Kanta-palvelut

Kan
ta

Sisällys

1. Asiakastietolain toimeenpanoon liittyviä yleisiä asioita / Riitta Tuomaala
2. Potilastiedon arkisto – ajankohtaista / Sole Salmijärvi
3. Sosiaalihuollon asiakastiedon arkisto – ajankohtaista / Hanne Laukkanen

Asiakastietolain toimeenpanoon liittyviä yleisiä asioita

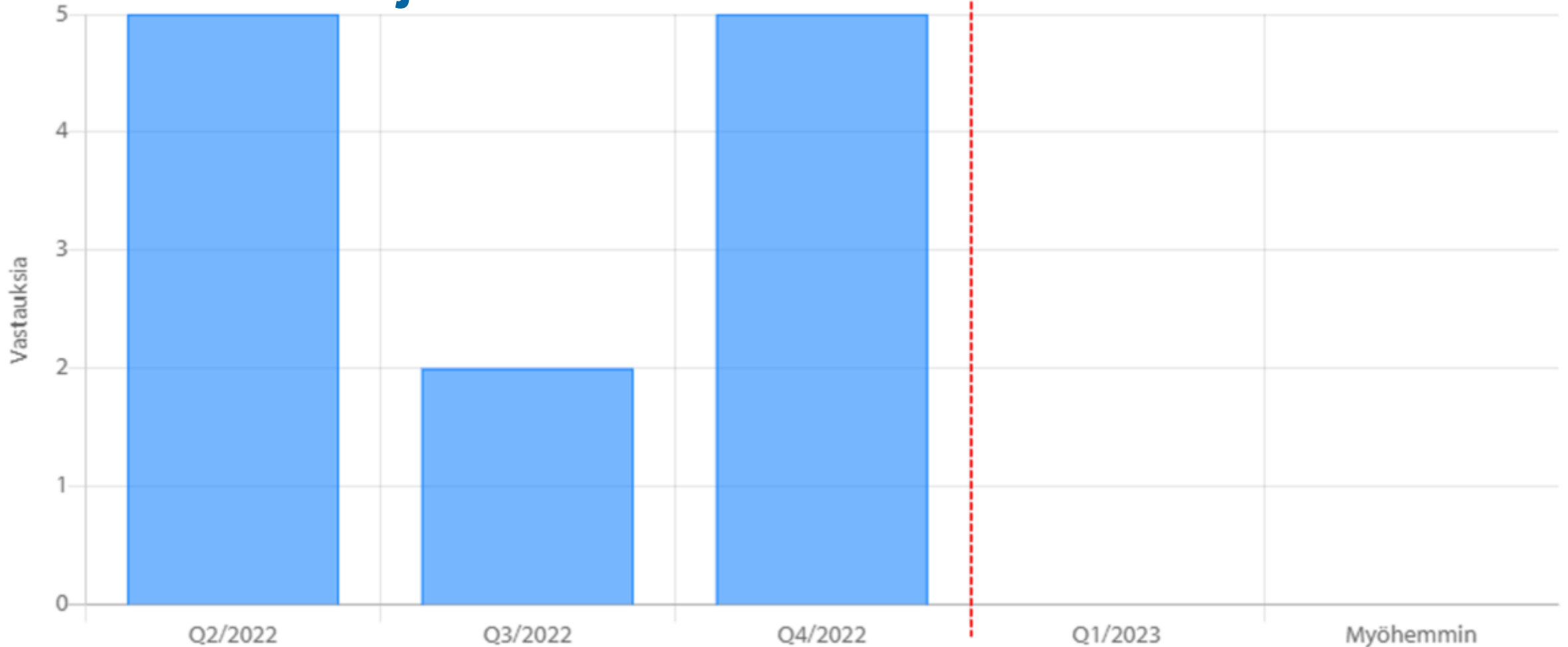
Kyselyn taustaa

- **Asiakas- ja potilastietojen luovutushallinnan muutokset Kanta-palveluissa sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmissä**
- Uusi laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (asiakastietolaki) on tullut voimaan 1.11.2021.
- [Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä](#)
- Asiakastietolaki on tuonut asiakas- ja potilastietojen luovutukseen Kanta-palveluista mm. seuraavat muutokset:
  - Asiakkaalle annettavasta uudesta versioituvasta, kaikki palvelut kattavasta Kanta-informoinnista (KINFO) on tallennettava tieto Kanta-palveluihin.
  - Potilastiedon arkiston Kanta-suostumus on muuttunut luovutusluvaksi.
  - Nämä toiminnallisuudet tukevat sote-uudistusta ja tulevien hyvinvointialueiden toimintaa. STM:n linjauksen mukaan muutokset tulee olla toteutettuna tietojärjestelmissä ja käyttöön otettuina sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoilla viimeistään 1.1.2023.

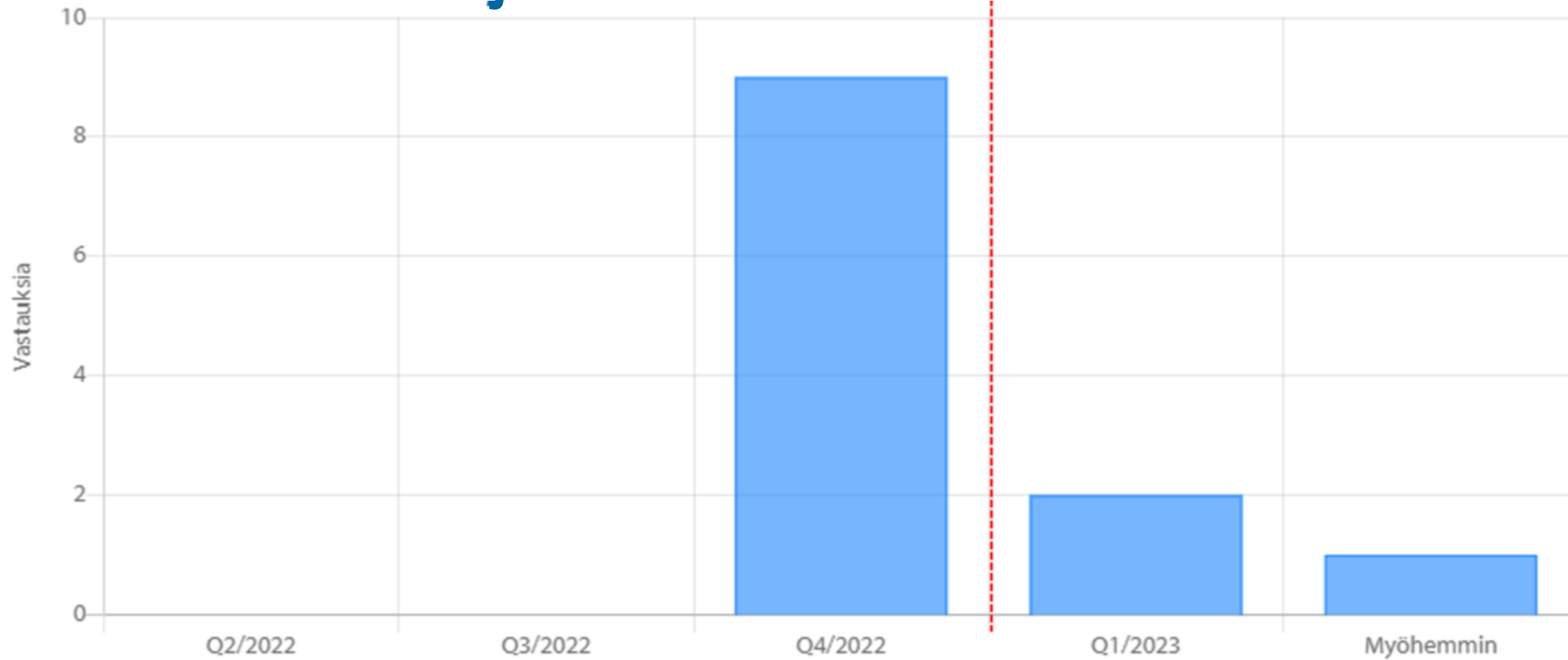
Kyselystä

- Kysely
  - Toteutettiin ajalla 31.1.-13.2.2022
  - Lähetettiin sähköpostijakeluna järjestelmätoimittajille 31.1.2022
  - Muistutettiin toimittajayhteistyökokouksessa 9.2.2022
- Vastauksia saatiin 12

Milloin järjestelmänne on valmis yhteistestaukseen edellä kuvattujen muutosten osalta?

Mikä on arvionne siitä, milloin olette saaneet uudet toiminnallisuudet jaettua kaikille asiakkailenne?

Vastasitte edelliseen kysymykseen ”Myöhemmin”, mikä olisi mahdollinen aikataulu jakelun toteutumiselle?

- Riippuu siitä, milloin HVA:t ottavat uudet versiot käyttöön
- Riippuu asiakkaiden aikatauluista

Mistä ajattelette mahdollisen yhteistestausvalmiuden / asiakkaille jakelun viivästymisen aiheutuvan ja mitä tilanteelle olisi tehtävissä?

- Kelan yhteistestauksen viivästyminen tai ruuhkautuminen
- Yllätykset testitapauksissa
- Kansalliset vaatimukset
- Päällekkäiset sisäiset kehitystyöt, resurssivaje
- HVA
  - Mahdollisimman vähän APTJ-muutoksia
  - Rahoitus/resurssitarve päivityksiin

Muut vapaamuotoiset kehittämissuositukset ja kommentit luovutustenhallinnan muutokseen liittyen?

- Samassa syklissä testaus ja käyttöönotto muillekin muutoksille
- Määrittelyt voisivat olla selkeämpiä

Kanta-informoinnin merkityksestä

Asiakastietolaista

- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (asiakastietolaki) on tullut voimaan 1.11.2021
- Asiakastietolaki on tuonut asiakas- ja potilastietojen luovutukseen Kanta-palveluista mm. seuraavat muutokset
  - Asiakkaalle annettavasta uudesta versioituvasta, kaikki palvelut kattavasta Kanta-informoinnista (KINFO) on tallennettava tieto Kanta-palveluihin.
  - Potilastiedon arkiston Kanta-suostumus on muuttunut luovutusluvaksi.
- STM:n linjauksen mukaan asiakastietolaista johtuvat muutokset tulee olla käyttöönotettuina sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoilla viimeistään 1.1.2023
- Nämä toiminnallisuudet tukevat sote-uudistusta ja hyvinvointialueiden toimintaa, kun potilastietoja luovutetaan toiselle hyvinvointialueelle tai yksityiselle palvelunantajalle

Sote-uudistuksesta

- Sote-uudistuksen myötä sairaanhoitopiirien yhteisrekisterit todennäköisesti lakkaavat ja informointivelvoite yhteisrekisteristä poistuu (HE 10/2022 vp)
- Jokaiselle hyvinvointialueelle muodostuu aluekohtaiset rekisterit
  - Terveystieteiden tutkimuskeskuksen potilasrekisteri
  - Työterveyshuollon potilasrekisteri
  - Sosiaalihuollon asiakasrekisteri
- Rekisterinpitäjän tietojen oma käyttö hyvinvointialueen sisällä
  - Ei vaadi luovutuslupaa
  - Voimassa olevat kiellot ei vaikuta
- Tietojen luovuttaminen eri rekisterinpitäjien ja rekisterinpitäjän eri rekisterien välillä
  - Luovutusluvut, kiellot ja suostumukset vaikuttavat
- Uudenmaan alueelle muodostuu useampi järjestämisvastuullinen alue, minkä vuoksi Uudellemaalle on ehdotettu väliaikaista tiedonsaantioikeutta

Väliaikainen tiedonsaantioikeus Uudellemaalle (HE 18/2022 vp 64 a §)

- ”Uudenmaan maakunnassa potilasta hoitavalla hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän terveystalvveluja järjestävällä ja toteuttavalla viranomaisella ja sen lukuun toimivalla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada ja käyttää toisen Uudenmaan maakunnan hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän terveystalvvelujen järjestämisestä vastaavan toimivaltaisen viranomaisen potilastietoja potilaan hoidon edellyttämässä laajuudessa.”
  - Tietojen luovutus **Kanta-informoinnin ja kiello-oikeuden perusteella** (nykyisen Terveystalvveluolain 9 §:n tapaan)
  - **Uusi Kanta-informointi kaikille kansalaisasiakkaille**

Potilastiedon arkisto
Ajankohtaista

Laajasta luovutuskiellosta

- Potilastiedon arkistossa selvitetään mahdollisuuksia luopua laajan luovutuskiellon (LKIE) käytöstä omana lomakkeenaan.
  - Tieto laajasta luovutuskiellosta voitaisiin jatkossa liittää mukaan muunkin kehityksen kohteena olevaan kiello-lomakkeeseen tai
  - STM:lle on lausuttu Sote-tiedonhallintalainsäädännön uudistamisen lausunnoissa, että laajan luovutuskiellon käytöstä luovuttaisiin.
- Laaja luovutuskielto on poistettu asiakastietolain muutosten vuoden 2022 yhteistestauspaketista, käyttöönotto tuotannossa viimeistään 1.1.2024.
- Tiedote [kanta.fi-sivustolla](#).

Kielto-lomakkeen muutostarpeet

- Kielto-lomakkeen tulevat muut lähiaikojen muutostarpeet
  - Laaja luovutuskielto lisätään kielto-lomakkeelle.
  - Kielto-lomakkeella voi kieltokohtaisesti kirjata tiedon puolesta asiointissa tehdyn kiellon asettajasta.
  - Mahdollisuus kieltää yksityinen työterveysrekisteri.
- Kielto-kokonaisuus on käsittelyssä STM–THL–Kela kevään 2022 aikana. Määrittelyt päivitetään mahdollisimman pian linjausten jälkeen.

Sosiaalihuollon asiakastiedon arkisto
Ajankohtaista

Tilannekatsaus – sosiaalihuollon toimialan sisäinen luovutushallinta

- Määrittelyt on julkaistu 24.3.2022
  - [Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston määrittelyt - Järjestelmäkehittäjät - Kanta.fi](#)
- Toiminnallisuudet asennetaan asiakastiedon arkiston asiakastestiympäristöön 06/2022
→ omatoimitestaus ja yhteistestaus
  - Tahdonilmaisupalvelun asiakirjoista Kanta-informointi yhteistestataan Potilastiedon arkiston yhteistestitapausten mukaan
  - Luovutuslupa ja kieltö yhteistestataan sosiaalihuollon omien yhteistestitapausten mukaan
  - Luovutushaku toiminnallisuudet uutta arkiston toiminnallisuutta ja testataan sosiaalihuollon testitapausten mukaisesti
- Luovutushallinta tuettuna Kanta-palveluissa tuotannossa 01/2023 alkaen

Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston käyttöönotot ja tietojärjestelmäprofiilit

- 1. Vaihe
  - 1. vaiheen profiilin mukaisten tietojärjestelmien sertifiointi päättyi elokuussa 2019.
  - Kun 1. vaiheen tietojärjestelmäprofiilin mukaisen sertifiointin voimassaolo päättyy, tulee järjestelmä sertifioida voimassa olevien profiilien ja asetettujen vaatimusten mukaisesti.
  - Käyttöönotto on mahdollista 1. vaiheen mukaisilla tietojärjestelmäprofiileilla **vuoden 2022 loppuun asti**.
  - Ne sosiaalihuollon organisaatiot, jotka ovat liittyneet Kantaan vuoden 2022 loppuun mennessä voivat tallentaa **1. vaiheen asiakirjoja 31.12.2023 saakka**.
- 2. Vaihe
  - **Vuoden 2023 alusta** alkaen liittyminen on mahdollista ainoastaan 2. vaiheen profiilin mukaisella järjestelmällä.
- **Liittymisvelvoitteen mukainen tietojärjestelmäprofiili**
  - Tulee olla käytössä viimeistään 1.9.2024 julkisilla ja julkisen lukuun toimivilla yksityisillä sosiaalihuollon palvelunantajilla. Alustava aikataulu profiilien julkaisulle on toukokuu 2022.
- Lisätietoa julkaistuista tiedotteista [3.2.2022](#) ja [28.5.2021](#)

Liittymisvelvoitteen täyttäminen

Julkinen sosiaalihuollon palvelunantaja

- Liittynyt Sosiaalihuollon asiakastiedon arkisto-palvelun käyttäjäksi viim. 1.9.2024.
- Pitää olla käytössään *sertifioitu liittymisvelvoitteen täyttävä asiakastietojärjestelmä*.
- Käytössä olevassa asiakastietojärjestelmässä pitää olla toteutettuna *rekisterinkäyttöoikeus*-toiminnallisuus ja/tai rinnakkaisliittyminen.
  - Jotta hyvinvointialueen sosiaalihuollon asiakasrekisteriin kuuluvat ostopalvelutilanteessa syntyvät asiakastiedot voidaan tallentaa sen rekisteriin viimeistään 1.9.2024.
- Käytössä olevassa asiakastietojärjestelmässä tulee olla toteutettuna [THL:n määräyksen](#) mukaiset rakenteiset asiakirjarakenteet.
- Tulee aloittaa *rakenteinen kirjaaminen ja asiakirjojen rakenteinen tallentaminen Kantaan* ns. peruspalveluista 1.9.2024 alkaen.
- Henkilökunnan koulutus.

Julkiselle sosiaalihuollon palveluja tuottava yksityinen palvelunantaja

- Liittynyt Sosiaalihuollon asiakastiedon arkisto-palvelun käyttäjäksi viim. 1.9.2024.
- Pitää olla käytössään *sertifioitu liittymisvelvoitteen täyttävä asiakastietojärjestelmä*.
- Käytössä olevassa asiakastietojärjestelmässä pitää olla toteutettuna *rekisterinkäyttöoikeus*-toiminnallisuus.
  - Yksityisten palveluntuottajien on viimeistään 1.9.2024 tallennettava asiakastiedot hyvinvointialueen asiakasrekisteriin sähköisesti Kanta-palvelujen tai muiden teknisten rajapintojen avulla silloin, kun palvelu tuotetaan hyvinvointialueen lukuun.
- Käytössä olevassa asiakastietojärjestelmässä tulee olla toteutettuna [THL:n määräyksen](#) mukaiset rakenteiset asiakirjarakenteet.
- Tulee aloittaa *rakenteinen kirjaaminen ja asiakirjojen rakenteinen tallentaminen Kantaan* ns. peruspalveluista 1.9.2024 alkaen.
- Henkilökunnan koulutus.